

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

Nisan 2018

Sayı 60

İçindekiler

<u>Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi</u>	1
<u>Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi</u>	2
<u>Küresel Ekonomideki Gelişmeler</u>	3
<u>Dünya Ekonomisi</u>	3
<u>ABD</u>	4
<u>Euro Bölgesi-AB</u>	4
<u>Almanya</u>	5
<u>İngiltere</u>	5
<u>Japonya</u>	6
<u>Çin</u>	7
<u>Hindistan</u>	7
<u>Güney Kore</u>	8
<u>Brezilya</u>	8
<u>Rusya</u>	9
<u>Teknoloji Gündemi</u>	10
<u>Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler</u>	11
<u>Büyüme-2017/IV. ÇEYREK</u>	11
<u>Enflasyon-Mart 2018</u>	12
<u>Sanayi Üretim Endeksi-Şubat 2018</u>	13
<u>Hane halkı İşgücü Verileri-Ocak 2018</u>	14
<u>Kapasite Kullanım Oranı</u>	15
<u>Ödemeler Dengesi</u>	16
<u>Güven Endeksleri ve Bütçe</u>	17
<u>Dış Ticaret Verileri</u>	18
<u>Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye</u>	19
<u>Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir</u>	20
<u>Ülke İncelemeleri XXVIII: Macaristan Cumhuriyeti</u>	21

YÖNETİCİ ÖZETİ

KÜRESEL EKONOMİ

- Jeopolitik gerginlikler küresel ölçekte belirsizlikleri ve riskleri artırmaya devam ediyor. ABD, İngiltere ve Fransa ortaklığında Suriye'ye yönelik gerçekleştirilen operasyon ve operasyona karşı Rusya ile İran'ın verdiği tepkiler, ekonomik kırılganlıkların artmasında da etkili oluyor.
- Uluslararası Para Fonu (IMF), güncel olarak yayımladığı raporunda, giderek artmakta olan finansal kırılganlıkların, küresel finansal istikrar ve ekonomik büyümeye yönelik riskleri yükselttiğini belirtti ve ekonomik gerileme yaşanabileceği uyarısında bulundu.
- ABD ve Çin Arasındaki ticari kısıtlamalarda, iki tarafın da gerginliği artırıcı açıklamaları endişeleri yükseltti. Ancak, ticari savaşın küresel ekonomiyi de olumsuz yönde etkileyeceğine dair öngörüler, iki ülke arasında yumuşama sinyalleri gelmesini sağladı.
- Euro Bölgesi'nde dış ticaret verilerinin olumlu seyrine karşın, enflasyon ve sanayi üretimi, güncel veriler itibariyle beklentilerin altında kaldı.
- ABD'nin ticari korumacılık politikaları, AB ekonomisinin lokomotifi komundaki Almanya'nın da durgunluğa girmesi riski yaratıyor.
- İngiltere'de Brexit sürecinin yarattığı ekonomik riskler, ülkedeki dünyaca ünlü perakende zincirlerini iş hacminin daralması yönünde olumsuz etkiliyor.
- Japonya ekonomisine ilişkin olumlu öngörüler, Standard&Poor's tarafından kredi görünümünün durağandan pozitifeye yükseltilmesini sağladı.
- Çin ekonomisi ilk çeyrekte yıllık bazda yüzde 6,8 büyüdü. Büyümede güçlü tüketici harcamaları ve küresel ekonomiden gelen destek etkili oldu.
- Kuzey Kore'nin füze denemelerine ve nükleer silah denemelerine son verdiğini açıklaması, başta Güney Kore olmak üzere bölge ülkelerinde rahatlama getirdi.
- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, ekonomik toparlanması devam eden Brezilya'nın not görünümünü negatiften durağana çevirdi.
- Jeopolitik riskler ve yaptırımlar Rusya ekonomisini olumsuz etkilemeye devam ediyor. Ülkedeki iflasların yılın ilk çeyreğinde yüzde 50 arttığı açıklanırken, yakın gelecekte iflasların sürmesi bekleniyor.
- Dünya Bankası 2018-2019 yıllarında Türkiye'de büyümenin yüzde 4-5 arasında ılımlı bir şekilde gerçekleşmesinin beklendiğini açıkladı.
- Dünya ortalamasının 53,4 değerini aldığı Mart ayı PMI endeksinde Almanya 58,2 ve Euro Bölgesi 56,6 puanla liderliğini korudu. ABD 55,6 puanla 3. sıraya yükselirken, Türkiye Şubat'taki 55,6 puandan 51,8 puana düşerek, 3. sıradan 7. sıraya geriledi.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TÜRKİYE EKONOMİSİ

- **Büyüme Oranı;** 2017 yılında %7,4 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşmiş, kişi başı milli gelir %2,6 düşüşle 10.597 Dolara gerilemiştir.
- **Enflasyon Oranı;** 2018 yılı Mart ayında; yıllık TÜFE'de %10,23, Yİ-ÜFE'de %14,28 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,99 oranında ve Yİ-ÜFE'de %1,54 oranında artış yaşanmıştır.
- **İşsizlik Oranı;** 2018 yılı Ocak ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 2,2 puan azalışla %10,8 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 28.029 ve işsiz sayısı 3.409, Genç nüfusta işsizlik oranı %19,9 olarak kaydedilmiştir.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2018 Şubat ayında yıllık bazda %9,9 artarken, Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre değişmeyerek %77,8 ile yatay seyrini korumuştur.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2018 Şubat ayında, %54,2 oranında artarak 5,7 milyar Dolar, ihracat, %9 oranında artarak 13,1 milyar Dolar, ithalat da %19,7 oranında artarak 18,9 milyar Dolar seviyesine ulaşmıştır.
- **Cari İşlemler Açığı;** 2017 yılı Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre, %61,8 artarak 4,2 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin biraz altında gerçekleşmiştir.
- **Bütçe;** 2018 yılı Ocak-Mart döneminde 20,4 milyar TL açık vermiştir. Bütçe gelirleri %15,7 oranında artarak 167,4 milyar TL, bütçe giderleri ise %17,7 oranında artarak 187,9 milyar TL olarak kaydedilmiştir.
- **Güven Endeksleri;** 2018 yılı Mart ayında Reel Kesim Güven Endeksi; 1,1 puan artarak 111,9, Tüketici Güven Endeksi; %1,3 oranında azalarak 71,3, Ekonomi Güven Endeksi; %2,6 oranında azalarak 100,2 seviyesine gerilemiştir.
- **PMI ve CDS;** İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) 2018 yılı Mart ayında 51,8, CDS ise 195,9 değerine ulaşmıştır.
- **Faiz Oranları;** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini %8 seviyesinde sabit bırakırken, geç likidite penceresi (GLP) borç verme faiz oranını 75 baz puan artırarak yüzde 12,75'ten %13,50 düzeyine çıkarmıştır.

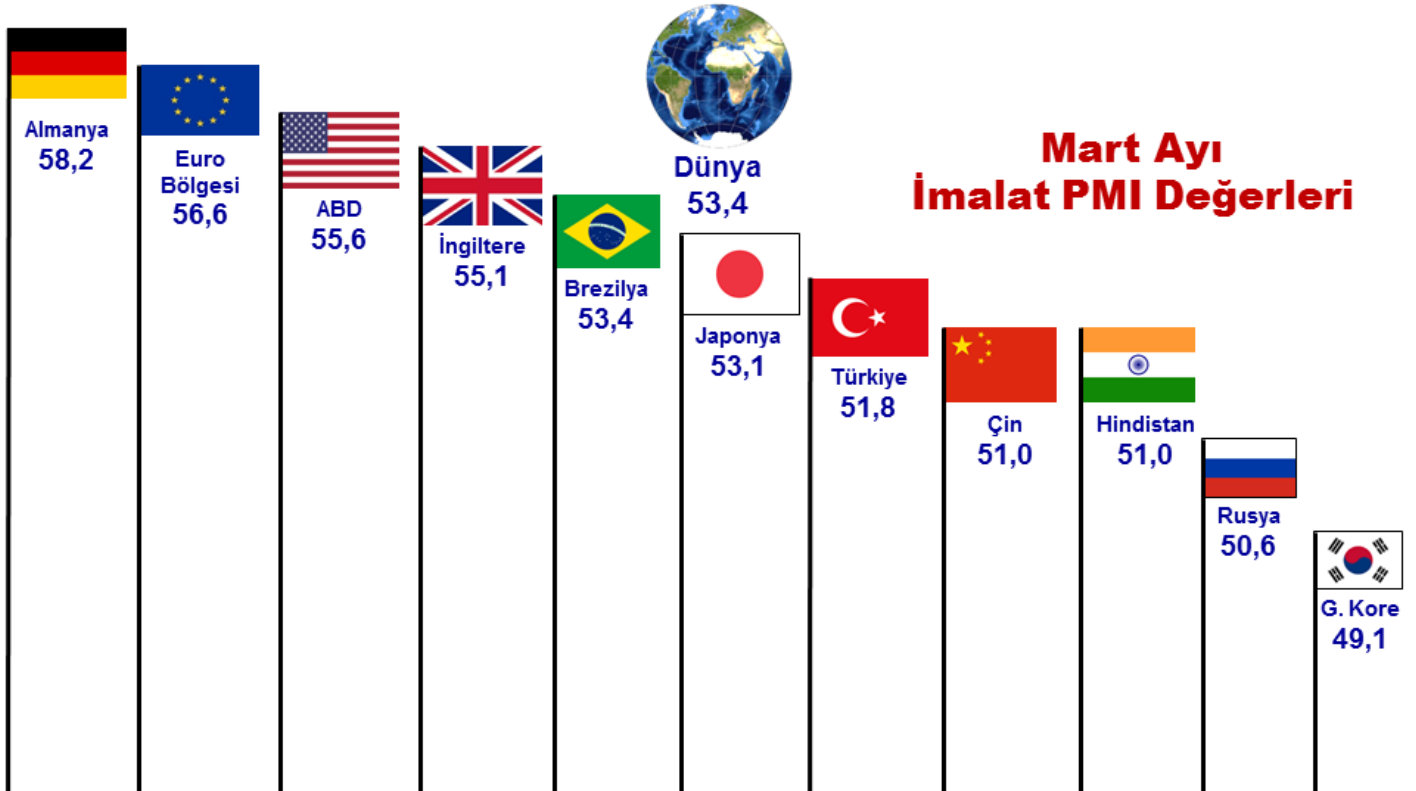
KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

DÜNYA EKONOMİSİ

Jeopolitik gerginlikler küresel ölçekte belirsizlikleri ve riskleri artırmaya devam ediyor. ABD, İngiltere ve Fransa ortaklığında Suriye'ye yönelik gerçekleştirilen operasyon ve operasyona karşı Rusya ile İran'ın verdiği tepkiler, küresel gündemin en önemli maddesi haline geldi.

Uluslararası Para Fonu (IMF), güncel olarak yayımladığı raporunda, giderek artmakta olan finansal kırılganlıkların, küresel finansal istikrar ve ekonomik büyümeye yönelik riskleri yükselttiğini belirtti ve ekonomik gerileme yaşanabileceği uyarısında bulundu. Rapordaki açıklamalara göre özellikle kredi dağılımdaki risk artışı, yeni bir kriz olasılığını güçlendiriyor. Bununla birlikte, IMF bir diğer raporunda, devletlerin dijital dolandırıcılığı önleyebilmesi için ekonomide dijital teknolojilerin daha fazla kullanılması gerektiğini vurguladı.

ABD ve Çin arasındaki ticari yaptırımların muhtemel bir ticari savaşa dönüşmesi, küresel ekonomiyi etkileyebilecek düzeye geldi. Çin Ticaret Bakanlığı'nın, ABD'nin iki ülke arasındaki ticari gerilimi artıran bir eyleme girmesi durumunda mutlaka karşılık vereceğini ifade etmesi, uluslararası ticarete ilişkin endişeleri artırıyor. Endişelerin etkisiyle, ticari kısıtlamaların azaltılması için yumuşama sinyalleri gelmeye başladı.

ABD

ABD'nin Suriye müdahalesi konusundaki hamleleri ve Trump'ın açıklamaları, jeopolitik riskleri küresel ölçekte artırıyor. ABD'nin Suriye'deki son müdahalesiyle artan riskler, bölgedeki gelişmekte olan ekonomiler başta olmak üzere pek çok ülkede yerel paraların Dolar'ın karşısındaki değerini düşürdü.

Amerikan Merkez Bankası'nın (FED), iş dünyasına dair önemli açıklamalarda bulunduğu Bej Kitap Raporu'nda, ABD

Başkanı Donald Trump tarafından uygulamaya koyulan ya da teklif edilen gümrük tarifelerinin imalat, tarım ve ulaşım başta olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren şirketleri endişelendirdiği belirtildi. Ancak, raporda endişelerin varlığına rağmen ılımlı hızda büyümenin devam ettiği ve ekonomik olumlu görünümün korunduğu vurgulandı.

EURO BÖLGESİ – AB

Euro Bölgesi'nde Mart ayı enflasyon oranı, yüzde 1,3 düzeyinde gerçekleşti. Mart'ta beklenenden daha az hızlandığı anlaşılan enflasyon, Avrupa Merkez Bankası'nın parasal teşvikten çıkma kararı almasını zorlaştırdı.

Avrupa İstatistik Ofisi verilerine göre; Şubat'ta ihracat yıllık bazda yüzde 3 artışla 177,5 milyar Euro, ithalat ise yüzde 1,5'lik artışla 158,6 milyar Euro seviyesinde gerçekleşti. Böylece, 18,9 milyar Euro dış ticaret fazlası kaydedildi.

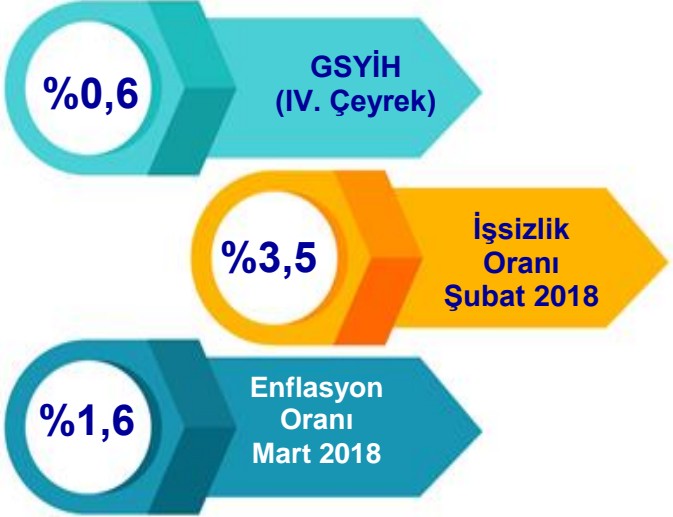
Bununla birlikte, olumsuz bir gösterge olarak Euro Bölgesi sanayi üretimi, Şubat'ta beklenmedik şekilde düşerek bölgenin ekonomik görünümüne ilişkin belirsizlikleri artırdı. Verilere göre üretim, Almanya ve İtalya'da Şubat ayında yüzde 0,8 düştü. Diğer taraftan, Mart ayı imalat sektörü satın alma yöneticileri endeksinin (PMI), kapasite kısıtlamalarının etkisiyle ve fabrikaların üretimi ertelemeyle 58,6'dan 56,6 seviyesine gerilemesi, bölge ekonomisinin yavaşlamakta olduğu yönünde soru işareti yarattı.

ALMANYA

Avrupa'nın en büyük ekonomisi konumunda olan Almanya'nın durgunluğa girmesi riski, ABD'nin küresel ticaret ilişkilerine kısıtlayıcı uygulamalar getirmesi sebebiyle artıyor. Bu açıdan, ABD'nin ticari korumacılık politikasına yönelmesi, sadece ABD'nin ticari partnerleriyle olan ilişkilerindeki ekonomik durumu değil, küresel ticareti ve ekonomiyi de etkilediği anlaşılıyor.

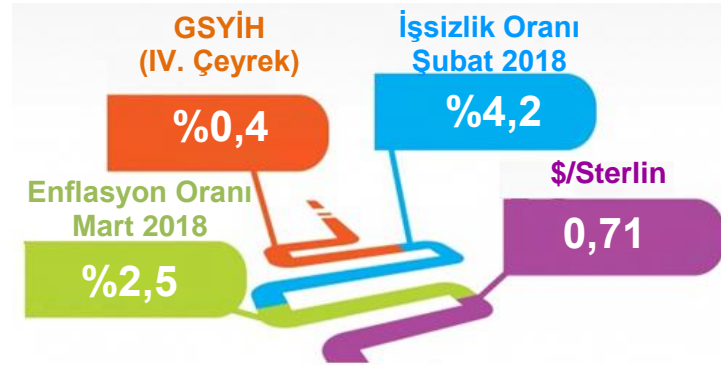
Almanya'da yeni fabrika siparişlerinin, Şubat'ta bir önceki aya göre yüzde 0,3, yıllık bazda yüzde 3,5 arttığı açıklandı. Yurt içi siparişlerin azalırken, yurt dışı siparişlerin artması özellikle dikkat çekti. Alt kalemler bazında incelendiğinde ise, ara malı üreticilerinin siparişlerinin yüzde 0,5 ve sermaye malı üreticilerinin siparişlerinin yüzde 0,9 arttığı; tüketim malı siparişlerinin ise yüzde 2,4 azaldığı görülüyor.

İNGİLTERE

İngiltere Merkez Bankası'nın (BOE) faiz artırım kararı almasına ilişkin tartışmalar yoğunluğunu koruyor. Makro ekonomik verilerin olumlu seyri, BOE'nin Mayıs ayında faiz artışına gideceği yönündeki beklentileri zayıflattı. BOE'nin başkanı Mark Carney'in de Mayıs'ta faiz artırımına gidilmesinin henüz netleşmediğini açıklaması, faiz artırım beklentilerinin zayıflamasında etkili oldu.

İngiltere'de enflasyon, Mart'ta yüzde 2,5 düzeyinde gerçekleşerek beklentilerin altında kaldı ve bir yılın en düşük değerini aldı. Enflasyonun gerilemesinde özellikle tüketiciler üzerindeki baskıların azalması etkili oldu.

Brexit sürecinin yarattığı ekonomik riskler, İngiltere'deki dünyaca ünlü perakende zincirlerini de olumsuz etkiliyor. Süreçte özellikle İngiliz sterlinindeki değer kaybı, ithal ürün fiyatlarındaki artış ve üretim ile tedarik maliyetlerinde rekabetin sürdürülememesi gibi sebepler etkili oluyor. Güncel durumda, perakende firmaları çözümü mağaza kapatmakta ya da istihdam azaltmakta buluyor.

JAPONYA

Japonya'nın kredi görünümü, kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poor's tarafından durağandan pozitifte yükseltirken, A+/A-1 olan uzun vadeli kredi notu da teyit edildi. Revizyona ilişkin yapılan açıklamada, ülkenin reel ve nominal olarak daha sağlıklı büyümesinin beklendiği, bunun gelecek 3-4 yılda mali performansa kademeli olarak olumlu katkı sağlayacağı belirtildi. Japon ekonomisinin istikrara kavuşması, Japon Yeni'nin küresel ölçekte değer kazanmasını da sağlıyor.

Enflasyon ve sanayi veriler, Japonya ekonomisinin seyrinde baskın bir şekilde etkili olmaya devam ediyor. Ülkede Mart ayı enflasyonu yıllık bazda enerji ve taze gıda fiyatları hariç yüzde 0,5 artarak beklentileri karşıladı. Diğer taraftan, imalat sektörü satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Mart ayında 53,1 düzeyinde gerçekleşerek, Ekim 2017'den beri en düşük değerini aldı.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin'de GSYİH 2018 1. çeyrekte yıllık bazda yüzde 6,8 büyüdü. Büyümede güçlü tüketici harcamaları ve küresel ekonomiden gelen destek etkili oldu. Diğer taraftan, perakende satışlar Mart'ta yıllık bazda yüzde 10,1 ile beklentilerin üzerinde büyürken, aynı dönemde sanayi üretimi yüzde 6,0'lık bir artış gösterdi.

Mart ayı ihracatı, yıllık yüzde 9,8 artışla beklentilerin üzerinde artarken, ithalat yüzde 5,9 artışla beklentilerin altında kaldı. Aylık bazı değerlendirmelerde dış ticaret açığı gözlenirse de, ihracat güçlü seyrini koruyor.

Çin Merkez Bankası (PBOC) küçük işletmeleri desteklemek, bankacılık sisteminde istikrarlı likiditeyi garanti altına almak ve yapısal iyileştirme amacıyla bazı bankaların zorunlu karşılık oranlarını 1 puan düşürdüğünü açıkladı. Söz konusu münzam karşılıklardaki indirim, sadece büyük ticari bankaları, anonim bankaları, şehir ticari bankalarını, kırsal ticari bankaları ve yabancı bankaları kapsıyor.

HİNDİSTAN

Hindistan Merkez Bankası (RBI), gerçekleştirdiği güncel toplantıda repo faizinde değişiklik yapmayarak göstereyi yüzde 6,00 seviyesinde tuttu. Banka para politikası duruşunun ise nötr olarak kaldığını belirtti. Ters repo faizi de değiştirilmeyerek yüzde 5,75 seviyesinde sabit tutuldu.

Küresel petrol fiyatlarındaki dalgalanmalar Hindistan'daki petrol fiyatlarını da yakından etkiliyor. Delhi ve Mumbai başta olmak üzere büyük şehirlerde benzin ve dizel fiyatları Nisan'da da artmaya devam etti. Enerji ihtiyacının önemli bir kısmını ithalatla karşılayan Hindistan'da petrol ve diğer enerji fiyatlarındaki değişimler önemini koruyor.

GÜNEY KORE

Güney Kore'de güvenliğin tesisi ile ilgili konular önemini korumaya devam ediyor. Kuzey Kore resmi haber ajansı tarafından ülkenin lideri Kim Jong-un'un balistik füze denemelerine ve nükleer silah testlerine artık gerek duymadığını ve Kuzey Kore ordusunun füze denemelerine son verdiğini açıkladı. Bununla birlikte, tüm nükleer testlerin durdurulması için uluslararası çabalara katılım gösterecekleri de belirtildi. Bu açıklamalar itibariyle, uzun zamandır Güney Kore'nin durumu başta olmak üzere bölgesel ve küresel güvenliği riske eden nükleer tehditlerin aşılması yönünde önemli bir adım atılmış oldu.

Güney Kore Gümrük İdaresi, kripto para madenciliği için gereken donanım malzemeleri ithalatına ilişkin yaptırımları büyük ölçüde katılaştırdı. Yaptırımların açıklanmasının ardından, Güney Kore'de işlem gören en hacimli 100 kripto para biriminin yüzde 70'inde değer kaybı gözlemlendi.

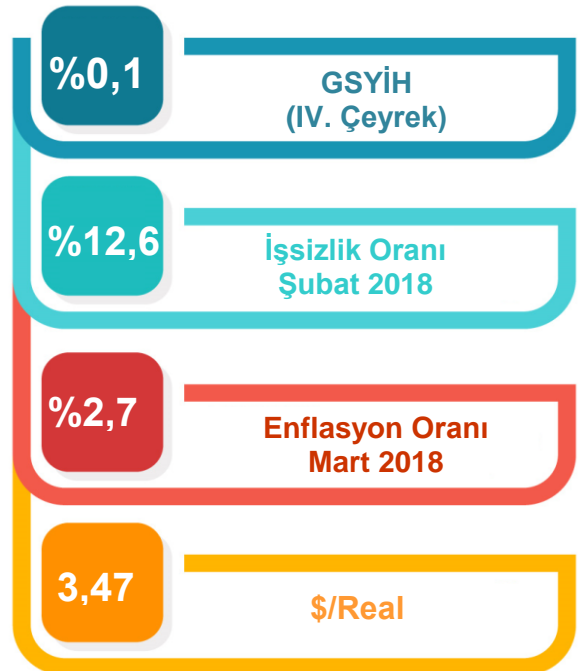

BREZİLYA

Brezilya'da ekonomik toparlanma süreci devam ediyor. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Brezilya'nın not görünümünü negatiften durağana çevirdi ve Ba2 seviyesindeki notunu teyit etti. Moody's, söz konusu revizyona ilişkin yaptığı açıklamada ülkenin kısa ve orta vadeli büyüme beklentilerinin olumlu seyretmesinin not görünümünün değiştirilmesinde etkili olduğunu belirtti.

Makroekonomik verilerin seyri ve Moody's açıklamaları, uzun zamandır resesyona uğraşan Brezilya'da toparlanma işaretlerini güçlendiriyor. Bu açıdan, büyümeye yönelik aşağı yönlü risklerin ve reform hızına yönelik belirsizliklerin azaldığı inancı güçleniyor.

RUSYA

Rusya'da iflasların, 2018 ilk çeyreğinde yıllık bazda yüzde 50 arttığı ve iflasların en çok Moskova'da gerçekleştiği açıklandı. Bununla birlikte, aynı dönemde iflas riski yaşayanların oranı da 2018'nin ilk çeyreğinde yüzde 6 arttı. Petrol fiyatlarındaki düşüş ve Batılı ülkelerin yaptırımları nedeniyle ekonomisi zor günler geçirmeye devam eden Rusya'da, olumsuzlukların etkisi iflaslarda açık biçimde görülebiliyor.

Diğer taraftan, Rusya'nın Suriye sürecindeki Batı dünyasını karşısına alan tutumu, jeopolitik riskleri artırırken, yeni ekonomik yaptırımların olabileceği yönündeki endişeleri de artırıyor.

%-0,4GSYİH
(IV. Çeyrek)**%5,0**İşsizlik Oranı
Mart 2018**%2,4**Enflasyon Oranı
Mart 2018**61,9**

\$/Ruble

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

- Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, yapay zeka alanındaki Ar-Ge programlarına 2020 yılına kadar 1,5 milyar Euro yatırım yapılacağını bildirdi. AB Komisyonu, üye ülkelerde yapay zeka alanındaki yatırımları ve rekabeti güçlendirmeyi hedefliyor.
- OECD yayınladığı güncel bir raporda; birçok işin karmaşık sosyal ilişkiler, yaratıcılık, derin akıl yürütme ve düzenli olmayan bir ortamda fiziksel aktivite gerektirmesinden ötürü gelecekte korkulandan daha az işin robotların eline geçeceğini açıkladı.
- ABD'li teknoloji ve e-ticaret devi Amazon robot üretmeye hazırlandığını açıkladı. Amazon'un üreteceği robotlar ilk aşamada ev hizmetlerini görmek üzere tasarlanıyor.
- ABD'nin en büyük teknoloji şirketlerinin hisselerinin işlem gördüğü ve ülkenin en büyük borsalarından biri olan Nasdaq Teknoloji Endeksi'nin üst yöneticisi, Bitcoin gibi kripto sanal paraların borsa işlemlerinin zamanla Nasdaq'ta yapılabilmesinin mümkün olduğunu belirtti.
- Uçaklardan çıkan karbondioksit gazının çevreye verdiği zarar nedeniyle, elektrikli uçak çalışmalarına hız verildi. Prototip çalışmaları hızla devam eden elektrikli uçakların 20 yıl içerisinde kullanımının yaygınlaşması bekleniyor.
- Birleşik Arap Emirlikleri, teknoloji yatırımlarına devam ediyor. Süper hızlı yeni nesil bir ulaşım yöntemi olan Hyperloop Transportation Technologies, 2020 yılında hizmete sunulması planlanan ilk ticari Hyperloop hattını Abu Dabi'de inşa etmeye başladı.
- Dünya Biyogenom Projesi kapsamında, canlı türlerinin DNA haritasının çıkarılması planlandığı açıklandı. Araştırmacılar 10 yıl sürecek çalışma sonunda ortaya çıkacak veri tabanı ile 200 milyar bayttan büyük bir dijital kütüphane oluşturacağını ve bu bilgilerin tarımdan, ilaç sanayisine, çevre korumadan biyo teknolojilere kadar farklı alanlarda çığır açıcı yeniliklere öncülük etmesini öngörüyor.
- Darüşşafaka Robot Kulübü, ABD'nin Chicago kentinde düzenlenen First Midwest Regional robot yarışmasından en prestijli ödülü almaya hak kazandı.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

BÜYÜME

2017 YILI IV. ÇEYREK

Büyüme; 2017 yılının dördüncü çeyreğinde iç tüketim ve yatırımların desteklenerek %7,3 ile piyasa beklentileri doğrultusunda ve 2017 yılı genelinde ise %7,4 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti.

Global ölçekte yaşanan olumsuz siyasi ve ekonomik gelişmelerin alınan ekonomik tedbirlerin sonucunda 2017 yılında yüksek bir ekonomik büyüme yaşandı. 2017 yılında 3 trilyon TL'nin üzerinde büyüme gerçekleşirken, kur atışlarının olumsuz etkisiyle kişi başı milli gelir %2,6 oranında düşerek 10.597 Dolar seviyesine geriledi.

	Cari fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	GSYH (Zincirlen. hacim endeks, 2009=100)	Zincirlenmiş hacim endeksi ve değişim oranları		Yerleşik hanehalkların in ve hanehalkına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların tüketimi (%)	Devletin Nihai Tüketim Harcam aları (%)	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu (%)	Mal ve Hizmet İhracatı (%)	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı (%)
			Gelişme hızı (%)	İmalat Sanayi Gelişme hızı (%)					
2016/I	563.891	140,1	4,8	7,8	2,5	12,4	6,2	1,9	2,8
2016/II	631.233	155,7	4,9	4,8	5,2	15,0	2,0	-1,7	7,1
2016/III	666.176	161,8	-0,8	-3,1	0,5	5,8	0,3	-9,4	2,1
2016/IV	747.226	173,4	4,2	5,7	6,3	6,1	1,2	2,5	2,9
2016/YILLIK	2.608.526	157,8	3,2	3,8	3,7	9,5	2,2	-1,9	3,7
2017/I	650.190	147,7	5,4	6,0	3,8	9,0	3,0	10,1	0,9
2017/II	736.550	164,1	5,4	6,4	2,7	-2,7	6,6	11,1	2,2
2017/III	828.936	180,1	11,3	15,4	11,0	6,7	13,2	17,9	15,0
2017/IV	889.231	185,9	7,3	8,2	6,6	7,4	6,0	9,3	22,7
2017/YILLIK	3.104.907	169,5	7,4	8,8	6,1	5,0	7,3	12,0	10,3

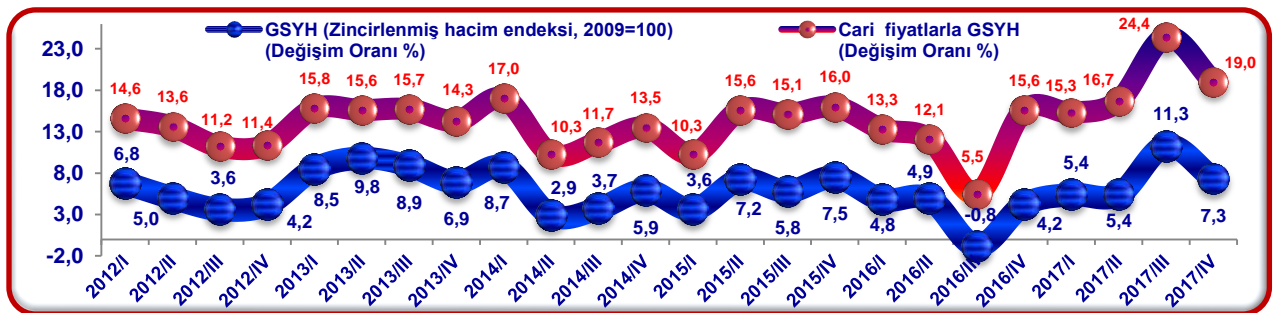
2017 yıl genelinde yaklaşık %4,3 katkı ile büyümeyi yukarı çeken tüketim harcamaları, dördüncü çeyrekte ise yaklaşık %5 ile büyümeye en fazla katkısı sağladı. Ancak kamu tüketim harcamaları 0,7 puan ile sınırlı bir katkıda bulunurken, özel tüketim harcamalarının katkısı ağırlık gösterdi. Bu durum, tüketicilerin, vergi indirimlerinin yılsonunda sona ereceğinden kaynaklı dayanıklı tüketim mallarına yönelmesiyle yıl genelinde %24'lük güçlü bir artış sergilemesinden kaynaklandı.

Yatırım harcamalarından inşaat yatırımları 2017 yılı dördüncü çeyrekte ivme kaybederken, 2017 yılı genelinde %12 artarak büyümeyi yukarı yönlü etkiledi. 2017 yılı son çeyrekte makine ve teçhizat yatırımları %8,3 artışla büyümeyi destekledi.

2017 yılında artan petrol fiyatları ve altın ithalatının etkisiyle genişleyen dış ticaret açığı büyümeyi baskıladı. Yılın dördüncü çeyreğinde ithalat büyümeye daraltıcı yönde etki ederken, net ihracatın büyümeye katkısını sınırlandırmış oldu. Yıl genelinde de net ihracatın büyümeye katkısı oldukça düşük kaldı.

2017 yılında tarım sektörü %4,7, hizmetler sektörü %10,7, sanayi sektörü %9,2 ve inşaat sektörü %8,9 büyüdü. Büyümede lokomotif sektörlerden biri olan sanayi sektörü son yılların en iyi performansını kaydetti. Sanayi sektörünün alt sektörü imalat sanayi 2017 yılı dördüncü çeyrekte %8,2, yıllık %8,8 oranında büyümesiyle birlikte sanayi istihdamında da önemli bir artış yarattı.

Kamu tarafında alınan tedbirlerin etkisi ivme kaybetse de yine özel tüketim harcamaları ve yatırımlar ile büyümenin yukarı yönlü devam edeceği bekleniyor.

ENFLASYON MART 2018

	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Yıllık (%)	11,29	10,23	16,09	14,28	25,76	17,08
Yıllık Ort. (%)	8,21	11,14	6,89	15,35	10,44	21,15
Aylık (%)	1,02	0,99	1,04	1,54	0,48	2,24

Kaynak: TÜİK

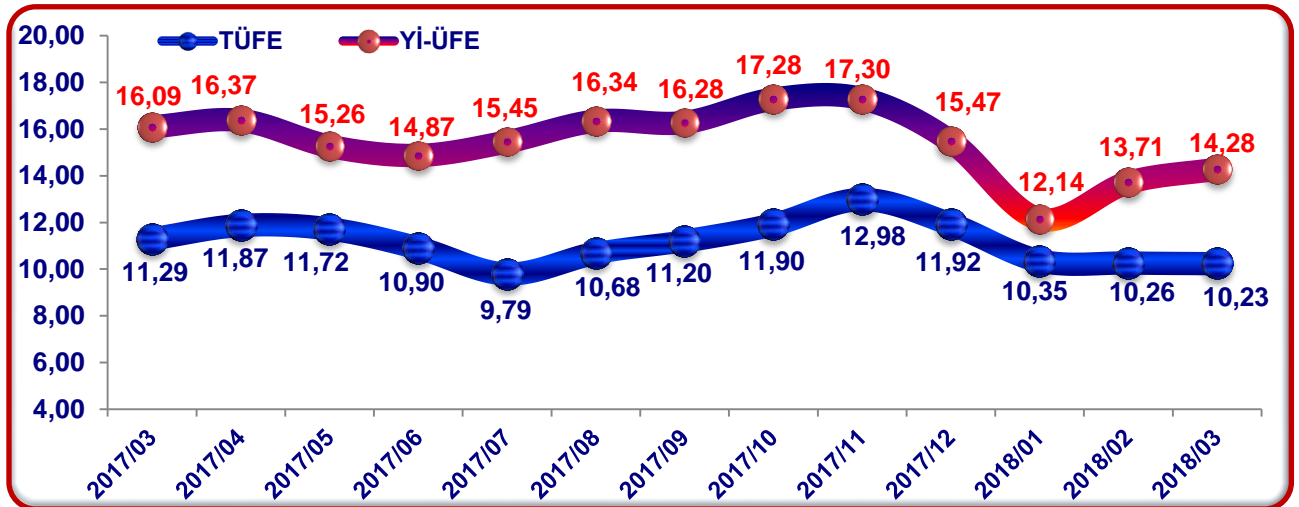
Enflasyon oranı 2018 yılı Mart ayı için; yıllık TÜFE'de %10,23, Yİ-ÜFE'de %14,28 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,99 oranında ve Yİ-ÜFE'de %1,54 oranında artış yaşandı.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %15,41 ile ev eşyası grubunda gerçekleşti. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; ulaştırma %13,41, lokanta ve oteller %11,67, eğitim ve çeşitli mal ve hizmetler %10,87 ile en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmada; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,36 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,09 oranında artış gösterdi.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,23 oranında, imalat sanayi sektörü %1,79 oranında ve su sektörü %0,76 artarken; elektrik ve gaz sektörü %0,84 oranında düşmüştür. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %14,77 oldu.

Yıllık Değişim Oranları (%)

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

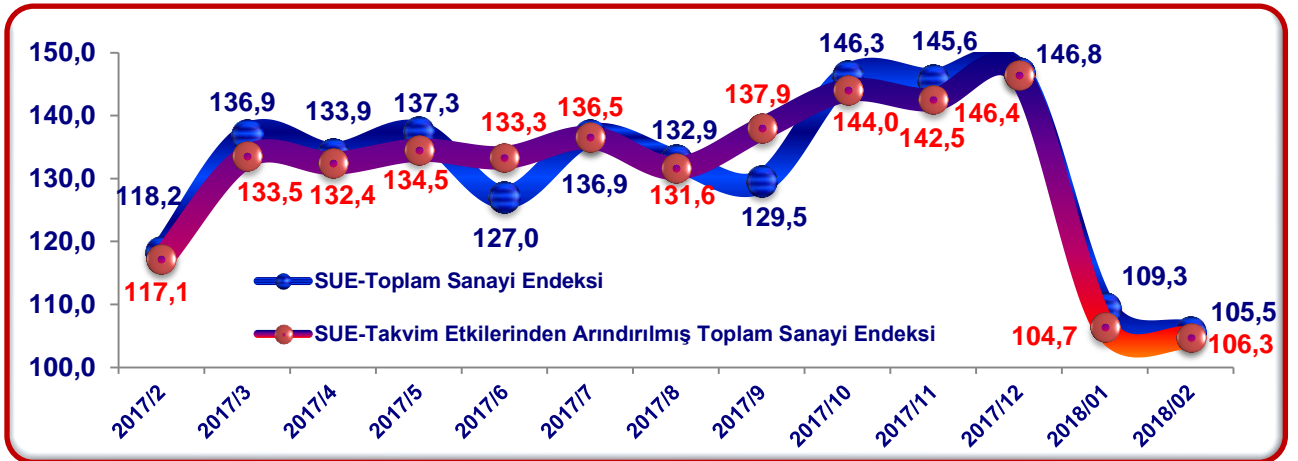
ŞUBAT 2018

	Arındırılmamış		Takvim etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)
Toplam Sanayi	105,5	9,8	104,7	9,9	117,6	-0,2
Madencilik ve taşocakçılığı	95,5	11,3	94,9	11,2	119,3	-0,3
İmalat Sanayi	105,9	10,4	105,0	10,4	117,8	-0,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	107,4	3,4	106,9	3,3	114,1	-1,1

Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretim Endeksi (arındırılmamış), bir önceki yılın aynı ayına göre 2018 yılı Şubat ayında %9,8 oranında, takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda %9,9 oranında yükseldi. Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; 2018 yılı Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %11,2 oranında, imalat sanayi sektörü %10,4 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü %3,3 oranında arttı. Ana sanayi gruplarından 2018 yılı Şubat ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki

aya göre en fazla azalış; %2,4 ile dayanıklı tüketim malında gerçekleşti. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla azalış ise, %14,5 ile içeceklerin imalatlarında gerçekleşti. Bu azalışı %11,1 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, %6,6 diğer ulaşım araçlarının imalatı ve %4,9 ile mobilya imalatı izledi. En fazla artış; %19,3 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatında gerçekleşti. Ardından, %7,8 ile kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı, %3,1 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) ve %2,3 diğer imalatlar geldi.

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ OCAK 2018

İşsizlik oranı, 2018 yılı Ocak ayında; geçen yılın aynı ayına göre 2,2 puan azalışla %10,8 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 1 milyon 357 bin kişi arttı ve işsiz sayısı 576 bin kişi azaldı.

	TOPLAM	
	2017	2018
15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Bin kişi)	59.493	60.360
İşgücü (Bin kişi)	30.658	31.438
İstihdam (Bin kişi)	26.672	28.029
Tarım	4.893	4.963
Tarım dışı	21.780	23.066
İşsiz (Bin kişi)	3.985	3.409
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.835	28.922
İşgücüne katılma oranı (%)	51,5	52,1
İstihdam oranı (%)	44,8	46,4
İşsizlik oranı (%)	13,0	10,8
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	15,2	12,7
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	56,5	57,2
İstihdam oranı (%)	49,0	50,9
İşsizlik oranı (%)	13,3	11,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	15,3	12,8
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	24,5	19,9
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı (%)*	24,3	23,1

Kaynak: TÜİK- Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

*Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

İşsizlik oranı; erkeklerde %9,6 kadınlarda %13,4 oranında kaydedildi. Tarım dışı işsizlik oranı %12,7, işsiz sayısı 3 milyon 409 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %19,9 seviyesine geriledi. 2018 yılı Ocak ayında istihdam edilenlerin %17,7'si tarım, %19,9'u sanayi, %7,0'si inşaat ve %55,4'ü hizmetler sektöründe gerçekleşti.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Ocak 2018	İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)				TOPLAM
	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	
Erkek	4.189	2.848	1.866	10.374	19.277
Kadın	1.378	2.115	93	5.166	8.752
Toplam	5.567	4.963	1.958	15.540	28.209

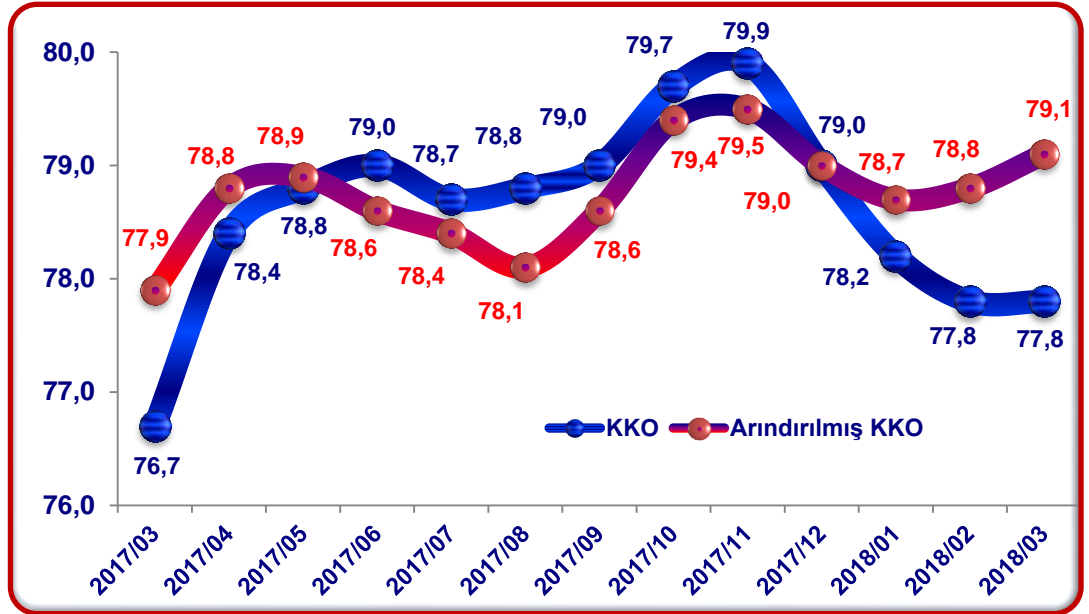
Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI

Kapasite Kullanımı; 2018 yılı Mart ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre değişmeyerek %77,8 ile yatay seyrini korudu.

Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %88,1, motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı %86,8, diğer ulaşım araçları imalatı %82,5, ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) %82 ile 2018 yılı Mart ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörler oldu.

ÖDEMELER DENGESİ

Ödemeler Dengesi verilerine göre, Cari işlemler açığı 2018 yılı Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre, %61,8 artarak 4,2 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin biraz altında gerçekleşti. 2018 yılı Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %112,5 artarak 11,1 milyar Dolar olarak kaydedildi. 2018 yılı Şubat ayında turizm gelirlerindeki geçen yıla göre %47'lik artış cari açıktaki yükselişi sınırlandırsa da, aynı döneme göre petrol fiyatlarındaki artışın ve parasal olmayan altın ithalatındaki genişlemenin etkisiyle, %78'lik artış gösteren dış ticaret açığı yükseltici yönde baskılamıştır. Cari açık, 12 aylık kümülatifte ise, geçen yılın aynı ayına göre %56 oranında artışla 53,3 milyar Dolar ile 2014 yılı Nisan ayından bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

2018 yılı Şubat ayında portföy yatırımlarında, 297 milyon Dolar, doğrudan yatırımlarda 268 milyon Dolar sermaye çıkışı kaydedildi.

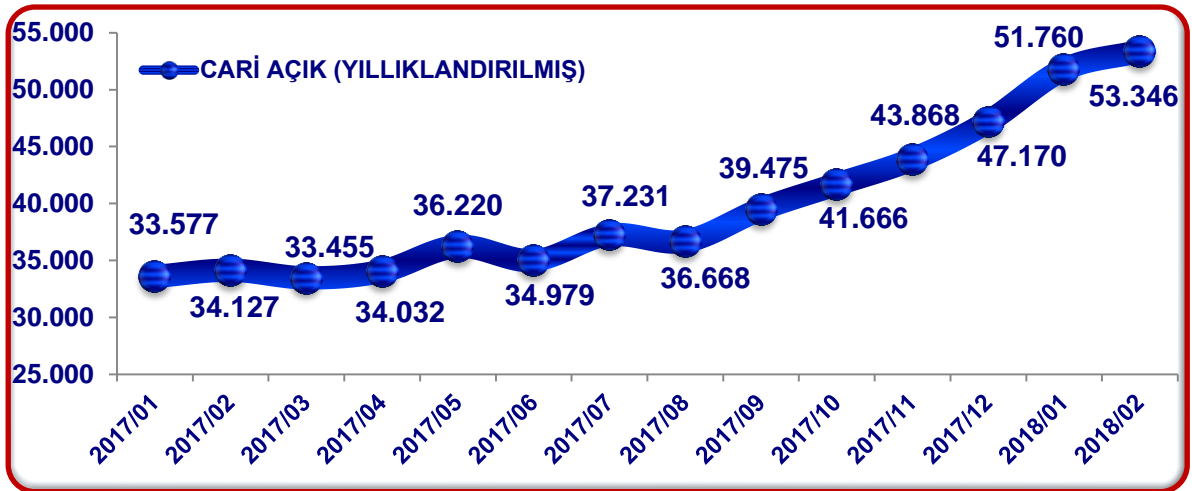
	OCAK-ŞUBAT (MİLYON \$)		12 Aylık Kümülatif 2018
	2017	2018	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-5.266	-11.191	-53.346
SERMAYE HESABI	-13	32	61
FİNANS HESABI	-8.214	-10.999	-49.054
Doğrudan Yatırımlar (Net)	-881	-16	-7.369
Portföy Yatırımları (Net)	-2.462	-4.620	-26.465
Diğer Yatırımlar (Net)	-3.392	-10.481	-12.610
Rezerv Varlıklar (Net)	-1.479	4.118	-2.610
Net Hata ve Noksan	-2.935	160	4.231

Kaynak: TCMB

Diğer yatırımlarda 2018 yılı Şubat ayında ivme kaybı yaşansa da 3,1 milyar Dolarlık sermaye girişi oldu. 2018 yılı Ocak-Şubat döneminde ise, 10,5 milyar Dolar sermaye girişi kaydedildi.

Rezerv varlıklar 2018 yılı Şubat ayında 263 milyon Dolar düşüş gösterdi. Net hata ve noksan kaleminde, 2018 yılı Şubat ayında 1,4 milyar Dolar sermaye giriş yaşandı.

Enerji fiyatlarında ve parasal olmayan altın ithalatındaki yukarı yönlü seyir, cari açığın genişlemesinde etkili olmaya devam edeceği sinyalini vermektedir. Bunun yanı sıra, toparlanma eğilimindeki turizm gelirlerinin cari açıktaki genişlemeyi sınırlandıracağı beklenmektedir. Doğrudan ve portföy yatırımlarda yaşanan sermaye cari açık üzerinde olumsuz baskısı dikkatle takip edilmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ VE BÜTÇE

Reel Kesim Güven Endeksi; 2018 yılı Mart ayında, 1,1 puan artarak 111,9 seviyesi ile yukarı yönlü olan seyrini korudu. Tüketici Güven Endeksi, 2018 yılı Mart ayında %1,3 oranında azalarak 71,3 seviyesine geriledi. 2018 yılı Mart ayında Ekonomi Güven Endeksi %2,6 oranında azalarak 100,2 seviyesinde gerçekleşerek aşağı yönlü seyrini sürdürdü.

	REEL KESİM	TÜKETİCİ	EKONOMİ
	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ
2017			
Mart	108,9	67,8	96,1
Nisan	111,2	71,3	99,5
Mayıs	109,2	72,8	100,5
Haziran	112,4	70,0	98,9
Temmuz	109,5	71,3	103,4
Ağustos	110,7	71,1	106,0
Eylül	111,6	68,7	102,8
Ekim	109,5	67,3	101,4
Kasım	106,3	65,2	97,9
Aralık	103,3	65,1	95,0
2017 Yıllık	108,0	68,6	98,2
2018			
Ocak	108,3	72,3	104,9
Şubat	110,8	72,3	103,0
Mart	111,9	71,3	100,2

Kaynak: TCMB, TÜİK *100'ün altı olumsuz algıyı göstermektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2017 yılı Ocak-Mart döneminde 14,9 milyar TL, 2018 yılı Ocak-Mart döneminde 20,4 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %15,7 oranında artarak 167,4 milyar TL, bütçe giderleri ise %17,7 oranında artarak 187,9 milyar TL olarak kaydedildi. 2018 yılı Ocak-Mart döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı ayına göre %19,9 oranında artarak 145,8 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %17,6 oranında artarak 165,6 milyar TL olarak gerçekleşti. 2017 yılı Ocak-Mart döneminde 3,9 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı ayında 1,9 milyar TL faiz dışı fazla verildi.

	Ocak-Mart (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2017	2018	
Bütçe giderleri	159.657	187.859	17,7
Faiz hariç giderler	140.832	165.582	17,6
Faiz giderleri	18.824	22.277	18,3
Bütçe giderleri	144.735	167.436	15,7
Vergi gelirleri	121.616	145.803	19,9
Bütçe dengesi	-14.922	-20.423	-36,9
Faiz dışı denge	3.902	1.855	-52,5

Kaynak: TCMB

DIŞ TİCARET VERİLERİ

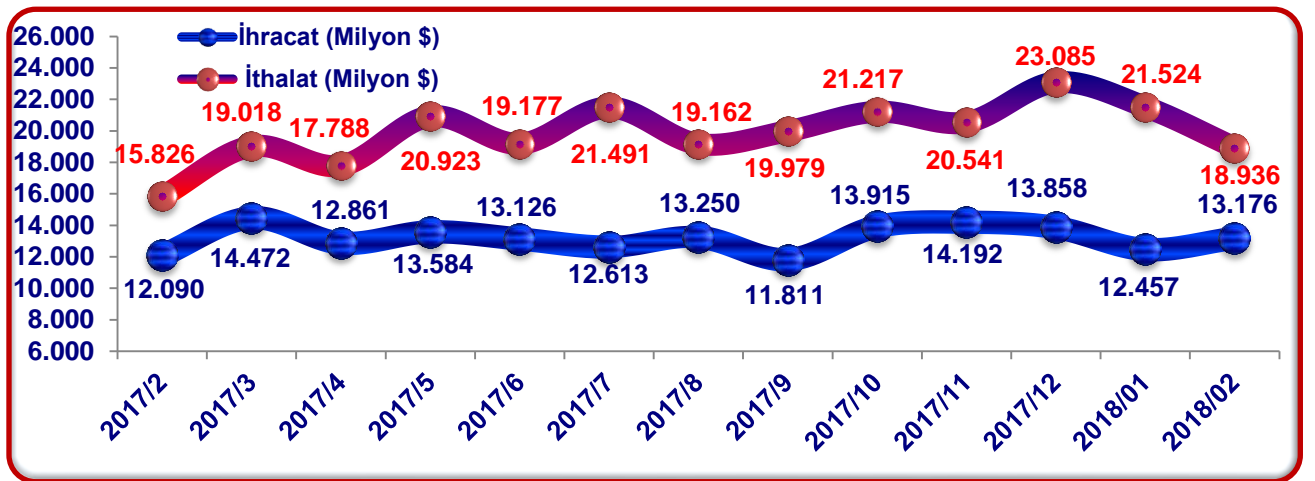
Diş ticaret açığı 2018 yılı Şubat ayında, geçen yılın aynı dönemine göre %54,2 oranında artarak 5,7 milyar Dolara yükseldi. 2018 yılı Şubat ayında ihracat, 2017 yılı aynı dönemine göre, %9 oranında artarak 13,1 milyar Dolar, ithalat da %19,7 oranında artarak 18,9 milyar Dolar seviyesine ulaştı. 2017 yılı Şubat ayında %45,7 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2018 yılı Ocak ayında %51,9, AB'ye yapılan ihracat 6,8 milyar Dolar kaydedildi.

(Milyon Dolar)	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak-Şubat 2017	23.339	6,3	31.418	8,2	23.493	16,1	-8.079	74,3	74,3
Ocak-Şubat 2018	25.621	9,8	40.459	28,8	31.020	32,0	-14.838	83,7	63,3
Şubat 2017	12.090	-2,6	15.826	1,6	11.604	10,6	-3.736	76,4	76,4
Şubat 2018	13.176	9,0	18.936	19,7	14.300	23,2	-5.761	54,2	69,6

Kaynak: TÜİK

2018 yılı Şubat ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (2.350 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.247 milyon \$); "demir ve çelik" (853 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (711 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (685 milyon \$); izledi. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (3.352 milyon); "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.076 milyon \$); "demir ve çelik" (1.560 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.480 milyon) ve "plastikler ve mamulleri" (1.156 milyon \$) ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar oldu.

2018 yılı Şubat ayında İzmir'in ihracatı 2017 yılı Şubat ayına göre, %25,9 oranında artarak 856 milyon Dolar, ithalatı da %20,6 oranında artarak 841 milyon Dolar olarak gerçekleşti. 2018 yılı Şubat ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2017 yılı Şubat ayına göre, %21,6 oranında artarak 1,40 milyar Dolar, ithalatı da %22,8 oranında artarak 1,35 milyar Dolar olarak kaydedildi.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

BÜYÜME	2013	2014	2015	2016	2017	2017/IV
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	1.809.713	2.044.466	2.338.647	2.608.526	3.104.907	889.231
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	8,5	5,2	6,1	3,2	7,4	7,3
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	9,3	6,1	5,9	3,8	8,8	8,2
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.18
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	25.524	25.933	26.621	27.205	28.189	28.029
İstihdam Oranı (%)	45,9	45,5	46,0	46,3	47,1	46,4
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.747	2.853	3.057	3.330	3.454	3.409
İşsizlik Oranı (%)	9,7	9,9	10,3	10,9	10,9	10,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12	12	12,4	13	13,1	12,7
ENFLASYON (%)	2012	2013	2014	2015	2016	Mar.18
Yİ-ÜFE (yıllık)	2,45	6,97	6,36	5,71	9,94	14,28
YD-ÜFE (yıllık)	-1,13	16,15	2,63	10,9	17,73	17,08
TÜFE (yıllık)	6,16	7,4	8,17	8,81	8,53	10,23
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Şub. 18
İhracat	151.803	157.610	143.889	142.544	157.020	25.621
İthalat	251.661	242.177	207.234	198.617	233.800	40.459
Dış Ticaret Dengesi	-99.859	-84.567	-63.395	-56.073	-76.780	-14.838
Cari İşlemler Dengesi	-63.621	-43.597	-32.118	-32.615	-47.100	-11.191
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Şub. 18
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	94.642	64.397	100.119	98.312	178.744	33.769
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	4.546	3.828	4.482	5.109	7.467	1.046
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Mar. 18
Kurulan Şirket Sayıları	108.930	126.635	114.691	106.447	118.021	35.737
Kapanan Şirket Sayıları	37.273	39.051	32.762	31.928	32.706	9.922
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.18
Şirket Sayısı (Adet)	3.763	4.679	5.575	5.578	5.941	635
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	13.563	13.119	18.002	13.343	10.830	606
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2013	2014	2015	2016	2017/IV	Oca.18
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-170,7	-178,8	-189,5	-205,2	-212,6	-221,5
BORÇLANMA (Milyar \$)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dış Borç Stoku	341,9	392,4	405,0	399,5	408,2	453,2
Kamu	106,3	118,9	121,3	116,6	123,3	136,2
Özel	228,5	268,2	281,3	281,5	284,1	316,4
KREDİLER (Milyar \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Şub.18
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	197,7	212,1	214,7	216,7	239,1	247,0
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2012	2013	2014	2015	2016	Şub.18
Toplam Sanayi	2,4	3,5	3,5	2,9	1,8	9,9
İmalat Sanayi	2,3	4,4	3,1	3,3	1,4	10,4
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2013	2014	2015	2016	2017	Mar.18
Kapasite Kullanım Oranı	76,7	75,0	76,8	77,4	78,5	77,8
GÜVEN ENDEKSLERİ	2013	2014	2015	2016	2017	Mar.18
Reel Kesim Güven Endeksi	106,6	104,6	103,5	105,2	104,9	111,9
Tüketici Güven Endeksi	76	72,5	66,3	69,5	68,6	71,3
Ekonomi Güven Endeksi	103,9	99,0	96,6	93,9	98,6	100,2
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2013	2014	2015	2016	2017	Şub.18
Sanayi Ciro Endeksi (Arındırılmamış)	77,7	89,8	100,0	109,1	141,4	144,8
Elektrik Enerjisi Üretimi (Gwh)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.18
Elektrik Enerjisi Üretimi (Gwh)	240.154	251.963	261.783	274.408	292.574	26.103
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2013	2014	2015	2016	2017	Mar.18
Bütçe Dengesi	-18.543	-23.370	-23.525	-29.258	-47.373	-20.222
PROTESTOLU SENET	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Şub. 18
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.092	1.004	1.000	1.017	940	144
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.494	8.221	10.081	12.288	12.686	2.207
KARŞILIKSIZ ÇEK	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Şub. 18
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	748	674	776	778	435	73
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	301	239	229	230	117	10
BORSA VE DÖVİZ	2013	2014	2015	2016	2017	Mar.18
BIST 100 Endeksi	77.315	76.306	79.901	77.587	100.439	114.930
Euro/\$	1,33	1,33	1,11	1,11	1,13	1,23

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI, HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
NÜFUS-GÖÇ								
Nüfus (Bin)	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	4.279	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (‰)	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	13,2	-
TR Nüfus Artış Hızı (‰)	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	12,4	-
Net Göç Hızı (‰)	2,26	2,46	2,45	5,6	5,0	5,6	5,8	-
ISO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	55	58	59	59	61	59	-	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	1.611	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	33,0	31,1	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	422	432	490	466	470	513	524	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	30,7	32,5	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	243	247	276	243	262	254	263	-
İşsizlik Oranı (%)	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	14,0	14,0	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	15,2	15,1	-
ENFLASYON (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
TÜFE (yıllık)	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	8,93	13,1	11,36
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/2
İhracat	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	9.256	1.694
İthalat	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	9.849	1.764
Dış Ticaret Dengesi	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-593	-70
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.875	2.969
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9	5,9	6,6
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/1
Kapasite Kullanım Oranı	70	63	60	55	64	63	67	-
PROTESTOLU SENETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	45.646	10.428
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9	4,9
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	245	367	463	510	571	775	740	202
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/2
Belge Adedi	188	209	215	186	208	230	431	59
Yatırım (Milyon TL)	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	7.569	523
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,9	4,3	1,5
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9	10,0	1,1
ENERJİ TÜKETİMİ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	4.508	952
MALİ / FİNANS	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
Bütçe Gelir/Gider	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,2	4,5	4,2
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4	11,8	10,7
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	111,5	121,4	-
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,7	5,7	-
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	4,9	5,2	-
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	2,30	2,9	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
Kurulan Şirket Sayısı	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	4.627	1.504
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,2	6,3	6,2
Kapanan Şirket Sayısı	943	1.094	1.095	991	740	644	832	231
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	5,8	6,2	6,5
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/2
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.568	2.609
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6	4,4	4,3
MARKA-PATENT SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	5.398	1.819
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	7,1	6,9	6,5
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	31	42	59	55	86	96	77	74
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	5,4	3,9	5,5
TURİZM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/2
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	762	39
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,5	2,4	1,3
TARIMSAL ÜRETİM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	7.508	7.598	-
Bitkisel Üretim TR İçindeki Payı (%)	4,1	4,7	3,9	5,1	5,0	6,4	5,7	-
İŞ KAZALARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/3
İş Kazasında Ölenlerin TR İçindeki Payı (%)	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,7	4,7	4,1
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/2
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,1

*Çeyreklik açıklanmakta olup, III. çeyrek verileridir. **Aylık bazda olanlar tescil değil, başvuru verileridir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI, TOBB, T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, İSO

ÜLKE İNCELEMELERİ XXVIII

MACARİSTAN CUMHURİYETİ

Macaristan, 1989'da SSCB'den bağımsızlığını kazanarak, liberalleşme politikalarına ağırlık vermiş ve serbest piyasa ekonomisine geçiş amacıyla kapsamlı bir ekonomik dönüşüm süreci başlatmıştır.

Serbest ekonomiye geçiş odağında özelleştirme, yabancı sermaye ve dış ticaret hareketlerine öncelik verilmiştir. Yabancı yatırımların geliştirilmesi politikasında sadece büyük fabrikalar değil, küçük üretim tesisleri de ele alınmış ve kapsayıcı bir dışa açılma süreci uygulanmıştır.

Söz konusu reformlar, ülkedeki kalkınma hamlelerini hızlandırırken, ülkenin uluslararası sistemle uyumunu da güçlendirmiştir. Özellikle 1994'de AB'ye üyelik başvurusunda bulunulması ve 2004'den itibaren tam üyelik statüsü kazanılması, ekonomideki dinamizmi artırmıştır.

Eğitim, sağlık, ulaşım ve benzeri başat kamu hizmetleri gibi alanlara önemli miktarda devlet kaynağının aktarılması sonucu ortaya çıkan bütçe açığı, 2000'li yıllarda makroekonomik sorunların başında gelmiştir. Söz konusu sorun, Macaristan'ın 2008 global ekonomik krizinden en çok etkilenen ülke olmasına sebep olmuştur. 2008 krizinin aşılmasına yönelik IMF ile gerçekleştirilen anlaşma kapsamında uygulanan ekonomik program, finansal istikrarın sağlanması yönünde önemli bir araç olmuştur.

Macaristan'da maden yataklarının zayıflığına karşın, yeraltı su kaynaklarının oldukça zengin olması jeotermal enerji açısından avantaj yaratmaktadır.

Uygun iklim koşullarına ve bereketli topraklara sahip olması tarım sektörünün kendi kendine yeter kapasitede ve geleneksel önemde olmasını sağlamıştır. Temel tarım ürünleri; arpa, buğday, mısır, ayçiçeği, şeker pancarı ve çeşitli meyveler ile sebzeler şeklindedir.

Bununla birlikte, hayvancılık ve süt ürünleri üretimine de önem verilmektedir. Sektörün dinamik yapısı, ihracata da yansımış ve pek çok tarım ürününün ticaretinde dış ticaret fazlası kaydedilmiştir. 90'lı yıllarda uygulanan ekonomik reform hareketlerinde öncelikle sanayi sektörüne odaklanması, tarımda yeni üretim tekniklerinin sınırlı düzeyde kalmasına sebep olmuştur. Ancak, AB'ye tam üyelikten sonra pek çok tarımsal firma modern teknoloji uygulamalarına geçip, verimliliğini artırmıştır.

Sanayi sektörü, liberalleşme döneminde öncelikli sektör olarak ele alınmış ve dikkat çekici bir değişim geçirmiştir. Bu değişim sürecinde elektronik, telekomünikasyon, ulaşım, otomotiv ve inşaat sektörleri özellikle önem kazanmıştır. En büyük ağırlığa sahip olan hizmetler sektöründe ise turizm gelirleri dikkat çekmektedir.

İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde 48/190 sırada yer alan Macaristan'a gelen doğrudan yabancı sermayenin yaklaşık yüzde 80'i AB kaynaklıdır. Taşıt araçları, elektronik ve optik cihazlar, kimya ve metal sanayi sektörleri, yabancı sermayenin ağırlıklı olarak yatırım gerçekleştirdiği alanlardır.

Dünyanın en büyük 30 otomotiv üreticisinin 15'inin üretimlerini Macaristan'da gerçekleştirmesi özellikle dikkat çekicidir.

Türkiye – Macaristan İlişkileri

Tarihi açıdan ortak bir geçmişe sahip olan iki ülke arasındaki ilişkiler, özellikle Macaristan'ın bağımsızlığını kazanmasının ardından olumlu bir seyir izlemiş ve işbirliğinin artırılmasına yönelik adımlar atılmıştır. Özellikle 2000'li yıllarla birlikte, ilişkilerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Bu kapsamda, 2013'de "Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK)" kurulması kararı alınması üst düzey temasları artırmıştır. Bununla birlikte, işbirliği geliştirmeye yönelik çok sayıda anlaşma ve protokol de imzalanmıştır. Macaristan'ın Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemesi, ilişkilerin olumlu seyrinde özellikle etkili olmuştur.

1997'de imzalanarak 2004'e kadar geçerli kalan Serbest Ticaret Anlaşması ve 2004'de Macaristan'ın AB'ye tam üye olmasıyla iki ülke arasında tesis edilen Gümrük Birliği, iki ülke ticaret hacmine olumlu katkı sağlamıştır.

Türkiye'nin Macaristan'a ihraç ettiği başlıca ürünler otomobiller, kara taşıtları, giyim eşyası, demir-çelik eşyalar ve bakırdan halatlar iken; Türkiye'nin Macaristan'dan ithal ettiği başlıca ürünler otomobiller, canlı sığır, kara taşıtları aksamaları, kimyasal ürünler ve kontrol alet ve cihazları şeklindedir.

Macaristan'ın lojistik avantajı, AB üyeliği, nitelikli işgücü potansiyeli, yatırım teşvikleri, altyapısının gelişmişliği, istikrarlı siyasi ortamı ve rekabetçi vergi sistemi ile yatırımcılara önemli avantajlar sunmaktadır. İstihdam desteği ve vergi indirimleri, özellikle öne çıkan avantajlardır. Macaristan Yatırım Teşvik Ofisi tarafından yatırım gerçekleştirilebilecek öncelikli sektörler; "otomotiv, elektronik, lojistik, gıda sanayi, medikal teknoloji, yenilenebilir enerji ve bilgi işlem teknolojileri" olarak belirlenmiştir. (www.hipa.hu)

MACARİSTAN ÜLKE PROFİLİ (2017)

Nüfus (Milyon Kişi)	9,8
Nüfus Artış Hızı (%)	-0,3
GSYİH (Milyar Dolar)	125
GSYİH (%)	4,0
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	12.695
Enflasyon Oranı (%)	2,7
İşsizlik Oranı (%)	4,2
İhracat (Milyar Dolar)	114
İhracatta İlk 5 Ülke	Almanya, Romanya, İtalya, Avusturya, Slovakya
Temel İhracat Ürünleri	Elektrikli makine ve cihazlar, Motorlu kara taşıtları, Eczacılık ürünleri, Plastik
İthalat (Milyar Dolar)	107
İthalatta İlk 5 Ülke	Almanya, Avusturya, Çin, Polonya, Slovakya
Temel İhracat Ürünleri	Elektrikli makine ve cihazlar, Motorlu kara taşıtları, Eczacılık ürünleri, Plastik
Cari Denge (%; GSYİH)	4,8
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	24,0
Tarım (%; GSYİH)	4,4
Sanayi (%; GSYİH)	30,5
Hizmetler (%; GSYİH)	65,1

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

MACARİSTAN KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2017)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)
Elektrikli makina ve cihazlar	23,7	Elektrikli makina ve cihazlar	22,1
Nükleer reaktörler	21,1	Nükleer reaktörler	17,6
Motorlu kara taşıtları	16,8	Motorlu kara taşıtları	11,6
Eczacılık ürünleri	5,5	Mineral yakıtlar ve yağlar	8,8
Plastikler ve mamulleri	4,5	Plastikler ve mamulleri	4,9
Optik alet ve cihazlar	4,2	Eczacılık ürünleri	4,5
Mineral yakıtlar ve yağlar	3,5	Demir veya çelikten eşya	2,5
Kauçuk ve kauçuktan eşya	2,6	Demir ve çelik	2,4
Organik kimyasal ürünler	1,9	Optik alet ve cihazlar	2,4
Mobilyalar	1,8	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	2,2

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – MACARİSTAN TİCARET PROFİLİ (2017)

FASIL ADI	Türkiye'nin Macaristan'a İhracatı (Milyon \$)	FASIL ADI	Türkiye'nin Macaristan'dan İthalatı (Milyon \$)
Motorlu kara taşıtları ve motorları	235	Motorlu kara taşıtları ve motorları	198
Giyim eşyası (kürk hariç)	146	Ana kimyasal maddeler	182
Diğer metal eşyalar	105	Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	121
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	54	Genel amaçlı makineler	120
Plastik ürünleri	53	Hayvancılık	101

Kaynak: TÜİK